

1 SAMUEL

16

Davids zalving tot koning en de boze geest die Saul kwelt.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/1-samuel/16

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	David, een man naar Gods hart	2 min	4
2	Samuel krijgt opdracht een koning te zalven	2 min	5
3	Samuels angst voor Saul	3 min	6
4	Niet altijd de hele waarheid vertellen	5 min	8
5	Samuel brengt een offer in Bethlehem	3 min	10
6	God ziet het hart aan	3 min	12
7	De zeven zonen en het geslachtsregister	2 min	13
8	God kiest David, de jongste zoon	4 min	14
9	David's uiterlijk en aantrekkingskracht	2 min	16
10	Wat begreep David van zijn zalving?	4 min	17
11	De Geest maakt David tot de ware koning	2 min	19
12	Jezus is Koning vóór Zijn zichtbare regering	3 min	19
13	Saul verliest de Geest van God	2 min	21
14	Boze geesten staan onder Gods gezag	4 min	22

15	Micha ziet de leugengeest bij Gods troon	3 min	24
16	Niet vergeven en overgave aan de pijnigers	4 min	26
17	Sauls boosheid geeft de duivel ruimte	3 min	28
18	Gods strenge tuchtiging en eeuwige heerlijkheid	4 min	30
19	Zwaar lijden in het licht van de eeuwigheid	3 min	32
20	Davids muziek brengt Saul verlichting	3 min	34
21	David valt op door zijn moed en talent	2 min	36
22	David als Sauls muzikant en wapendrager	2 min	37
	Om verder te lezen		38

1

David, een man naar Gods hart

Nu komen we bij wat waarschijnlijk voor veel mensen het favoriete gedeelte van 1 Samuel is, en dat is waar David in beeld komt. Het verhaal van David en Goliath, dat in hoofdstuk 17 staat, is zeker zo ongeveer het bekendste verhaal in de Bijbel en een favoriet van mensen van alle leeftijden. Het heeft iets aantrekkelijks, maar het hele leven van David heeft iets aantrekkelijks. Niet alleen voor ons wanneer we erover lezen, maar we lezen dat iedereen van David leek te houden. Zelfs Saul deed dat aanvankelijk. We lezen dat Jonathan van David hield, en Michal van David hield, en al Sauls dienaren van David hielden. David was een innemende kerel, en ik denk dat wij ook geneigd zijn van hem te houden. Hoewel er momenten zijn waarop hij beslist niet de ideale man is, en hij zelfs niet altijd een goed mens is, is hij over het algemeen een echt mens. Een mens zoals misschien velen van ons, die tekortkomingen hebben maar naar Gods hart zijn. Dat had David wat Saul niet had. Dat was het verschil dat Samuel aanwees toen hij tegen Saul zei:

Samuel neemt hier verschillende passages samen:

God heeft u als koning verworpen en een naaste van u gezocht die beter is dan u. Hij heeft voor Zichzelf een man naar Zijn hart gezocht.

1 SAMUEL 15:26, 28 EN 13:14

Dat was David. Hij was een man die op God gericht was. Zijn hart behoorde de Heere toe. Maar zoals iedere andere man van God had hij menselijke zwakheden en zelfs momenten waarop zijn motieven waarschijnlijk niet goed waren. Niemand die ik ken is altijd volmaakt, en David was dat zeker niet. Er zullen dus momenten zijn waarop we over David lezen en gewoon denken: hoe kon onze held zo iets doen? Maar dat komt

doordat alle helden in de Bijbel van tijd tot tijd dingen doen die niet goed zijn. Dat komt doordat het een waargebeurd verhaal is over echte mensen, en zo zijn echte mensen nu eenmaal.

2

Samuel krijgt opdracht een koning te zalven

We komen nu bij hoofdstuk 16. Aan het einde van hoofdstuk 15 heeft Samuel aan Saul aangekondigd dat het koningschap van hem wordt afgenomen en aan een ander gegeven zal worden. In vers 28 zegt hij:

Toen zei Samuel tegen hem: De HEERE heeft vandaag het koningschap van Israël van u afgescheurd en het aan uw naaste gegeven, die beter is dan u.

1 SAMUEL 15:28

Daarna handelde Samuel de zaak af die Saul had nagelaten af te handelen. Hij doodde koning Agag. Samuel ging naar Rama. Saul ging naar zijn huis in Gibeon, in vers 34 van hoofdstuk 15. Ze hebben elkaar tijdens hun leven eigenlijk niet meer gezien. Saul hield Samuel nog steeds bezig. Toch treurde Samuel om Saul. In vers 1 van hoofdstuk 16 staat:

Toen zei de HEERE tegen Samuel: Hoelang rouwt u om Saul, die Ik immers verworpen heb, zodat hij geen koning over Israël meer zal zijn? Vul uw hoorn met olie, en ga op weg; Ik zend u naar Isai, de Bethlehemiet, want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.

1 SAMUEL 16:1

Het interessante is dat God rechtstreeks tegen Samuel zegt naar welk huis hij moet gaan, en rechtstreeks wat er moet gebeuren: olie meenemen en een koning zalven uit de zonen van Isai. Maar om de een of andere reden vertelt Hij hem niet welke zoon.

Dat wordt iets waar Samuel met vallen en opstaan achter moet komen. Zodra hij bij het huis van Isaï komt, moet hij elk van de zonen afzonderlijk bekijken en bepalen of dat degene is die de Heere bedoelt. Het is dus merkwaardig hoe concrete en niet-concrete aanwijzingen samengaan in wat God tegen Samuel zegt. Hij vertelt hem de naam van de vader, en dat het een van de zonen zal zijn, en dat het in Bethlehem is. Maar Hij houdt op dit moment zelfs voor Samuel verborgen wie die persoon zal zijn. Dat zal op zijn tijd geopenbaard worden. Samuel zei:

3

Samuels angst voor Saul

Maar Samuel zei: Hoe kan ik daarheen gaan? Saul zal het horen en mij doden. Toen zei de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u mee en zeg: Ik ben gekomen om de HEERE een offer te brengen.

1 SAMUEL 16:2

Het is interessant dat Samuel voor het eerst angst voor Saul uitspreekt, want hij heeft al twee keer tegenover Saul gestaan, hem terechtgewezen en hem recht in zijn gezicht bestraft en gezegd:

maar nu zal uw koningschap geen stand houden. De HEERE heeft een man naar Zijn hart voor Zich uitgezocht, en de HEERE heeft hem de opdracht gegeven een vorst te zijn over Zijn volk, omdat u niet in acht genomen hebt wat de HEERE u geboden had.

1 SAMUEL 13:14

Dat zijn het soort dingen waardoor mensen gedood konden worden als ze die in de aanwezigheid van een koning zeiden. Maar Saul heeft Samuel nooit kwaad durven doen. Op een gegeven moment stak hij zijn hand uit om Samuel vast te grijpen en hem

tegen te houden toen hij wilde vertrekken. Maar dat was eerder een wanhoopsdaad dan een poging om hem te arresteren of hem in zijn macht te krijgen. Hij scheurde daarbij zelfs Samuels mantel. Toen zei Samuel:

Zo heeft de Heer Israël van jou en je koninkrijk losgescheurd.

Op dit moment begint Samuel te beseffen dat Saul een gevaarlijk man gaat worden, misschien zelfs voor Samuel. Hoewel Saul blijkbaar nog steeds enigszins bang bleef voor Samuel, want toen David uiteindelijk voor Saul vluchtte, vluchtte hij naar Samuel, en Saul wist dat. Samuel bleef gevrijwaard van arrestatie. Natuurlijk kwam dat misschien doordat Saul niet dicht genoeg bij hem kon komen. Iedere keer dat Saul bij hem in de buurt kwam, kwam de Geest over hem, viel hij neer en profeteerde hij. Misschien zou hij Samuel dus wel hebben gearresteerd, maar liet God dat niet gebeuren. Terwijl Saul de hogepriester niet in leven liet toen die David wat toonbroden gaf, zelfs al deed hij dat onschuldig en koos hij daarmee niet noodzakelijk Davids kant tegen Saul.

Samuel wist dus dat Sauls aard zo aan het veranderen was dat hij iedereen zou doden die aan de kant leek te staan van iemand anders die koning zou worden. Natuurlijk zou dat onder alle normale omstandigheden verraad zijn. In ieder normaal land, als je een leider gaat kiezen om de koning tegen diens wil ten val te brengen, zijn gezag te ondermijnen of hem te vervangen, dan begin je in feite een revolutionaire beweging tegen de koning. Dat zou verraad zijn en met de dood bestraft kunnen worden, ware het niet dat God nog steeds de Koning van Israël was, en God was Degene Die bepaalde wie daar zou regeren. Als het slechts een seculiere politieke staat was geweest, zou wat Samuel deed hoogverraad zijn. Maar Saul was degene die hoogverraad pleegde tegen de Koning. Jahweh was de Koning, en Saul was tegen Hem in opstand gekomen. Samuel handelde in het belang van Jahweh door de koning te kiezen en te zalven die God uitkoos, en dat was volkomen rechtmatig. Maar Saul dacht nu als een gewone tiran, niet als een theocratische vorst. Samuel kon zien dat Saul deze neiging had ontwikkeld. Hij was bang dat Saul hem zou doden als hij erachter kwam dat hij onderweg was om een vervanger voor hem te zalven. Dus zei de Heere:

4

Niet altijd de hele waarheid vertellen

Maar Samuel zei: Hoe kan ik daarheen gaan? Saul zal het horen en mij doden. Toen zei de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u mee en zeg: Ik ben gekomen om de HEERE een offer te brengen. Dan moet u Isai voor het offer uitnodigen en zal Ik u te kennen geven wat u doen moet: u moet voor Mij zalven die Ik u zeggen zal.

1 SAMUEL 16:2-3

Let op wat God deed. Hij zei:

Toen zei de HEERE tegen Samuel: Hoelang rouwt u om Saul, die Ik immers verworpen heb, zodat hij geen koning over Israël meer zal zijn? Vul uw hoorn met olie, en ga op weg; Ik zend u naar Isai, de Bethlehemiet, want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.

1 SAMUEL 16:1

En Samuel zei:

Maar als Saul erachter komt dat ik dat ga doen, vermoordt hij me.

Dus zegt God:

Weet je wat? Waarom neem je geen koe mee om die te offeren als je daar aankomt? Als iemand dan vraagt wat je aan het doen bent, zeg je gewoon: Ik ga een offer brengen.

Met andere woorden, een deel van de waarheid, niet de hele waarheid. Is dit een leugen? Is dit een halve waarheid? En God is Degene Die hem opdraagt dit te doen. Dat is interessant. Broeder Andrew smokkelde vroeger Bijbels naar communistische landen, en waarschijnlijk doet hij dat nog steeds, als hij zelf tenminste niet met

pensioen is. Hij heeft een organisatie die dat soort dingen nog steeds doet, Open Doors met broeder Andrew. Hij was Gods smokkelaar. Hij schreef in de jaren zeventig een boek met de titel God's Smuggler over zijn activiteiten, waarmee hij al enige tijd daarvoor bezig was geweest, in de jaren zestig. Hij kwam in gesloten landen waar communistische beperkingen golden voor het verspreiden van Bijbels en dergelijke. Hij kwam met een auto vol Bijbels bij de grens, en dan vroegen ze hem: 'Wat kom je in dit land doen?' In werkelijkheid kwam hij het land binnen om Bijbels te verspreiden, een illegale activiteit in een communistisch land. Maar hij zei altijd: 'Ik kom mijn broeders bezoeken.' Dat was ook waar, want hij zou christelijke broeders ontmoeten in Roemenië of Joegoslavië of Tsjechoslowakije of Rusland, waar hij ook maar naartoe ging. Dus zei hij gewoon: 'Ik ga mijn broeders bezoeken.' Natuurlijk is dat waar, maar het was niet echt de voornaamste reden waarom hij ging. De voornaamste reden waarom hij ging, was om Bijbels mee te nemen. Maar dat deel vertelde hij hun niet. Sommige mensen vonden dat broeder Andrew misschien niet eerlijk genoeg was, dat christenen openhartiger moesten zijn. Maar hij loog nooit. Hij vertelde hun alleen niet alles wat waar was. Zijn verdediging was: 'Je bent niet de hele waarheid verschuldigd aan mensen die er geen enkel recht op hebben en die er misbruik van zullen maken.' Hij loog niet. Hij vertelde alleen het deel van de waarheid dat hij veilig kon vertellen. In sommige gevallen zou dat ronduit misleidend zijn. Maar in sommige gevallen, blijkbaar, wanneer je in opdracht van God op pad bent en met Gods vijanden praat, geef je je parels niet aan de zwijnen. Je laat hun alleen weten wat je hun moet laten weten, en niet meer.

Ik weet dat ik, wanneer ik voor Jeugd met een Opdracht naar andere landen ben gereisd, aan de grens moet opgeven wat ik in het land ga doen. Ik weet dat als ik zeg dat ik onderwijs ga geven voor een zendingsorganisatie, de volgende vraag zal zijn: 'Ga je daar geld voor ontvangen?' En als ik zeg: 'Misschien; soms geven ze een vergoeding', dan maakt dat de zaak ingewikkelder. Ze zullen zeggen: 'Nou, dan moet je deze formulieren invullen. Je moet een werkvisum aanvragen', enzovoort, omdat je geld gaat verdienen, enzovoort. Ik denk dan: 'Ik ga er niet heen om geld te verdienen. Ik vraag daar geen geld. Dit is niet wat zij denken dat het is.' Dus vermijd ik dat allemaal gewoon. Aan de grens zeg ik gewoon: 'Ik ben hier om vrienden te bezoeken.' Dat is waar. De mensen van Jeugd met een Opdracht zijn mijn vrienden. Dus dat zeg ik altijd aan de grens. Als een van de grenswachten deze opname ooit hoort, zullen ze weten

wat ik doe. Maar ik beschouw dat niet als misleidend. Het is gewoon niet alles vertellen wat ze misschien graag zouden willen weten. Als iemand dat misleidend vindt, moet die zich afvragen: ‘Waarom droeg God Samuel op iets te doen wat daar sterk op lijkt?’ Waarvoor hij werkelijk naar Bethlehem ging, was niet om een offer te brengen. Hij ging daarheen om iets te doen wat veel meer omstreden was. Maar God gaf hem daarnaast nog iets anders te doen en zei:

Vertel ze dat wel, maar zeg niets over dat andere.

Dus het lijkt erop dat dit soms een rechtmatige handelwijze is. Toen deed Samuel wat de Heere had gezegd. Vers 4:

5

Samuel brengt een offer in Bethlehem

En Samuel deed wat de HEERE gesproken had en kwam in Bethlehem. Toen kwamen de oudsten van de stad hem bevend tegemoet en zeiden: Is uw komst met vrede?

1 SAMUEL 16:4

Samuel stond erom bekend dat hij God en Gods Woord met zich meebracht. Als hij een plaats bezocht waar hij gewoonlijk niet kwam, dachten ze: ‘Een bijzondere gelegenheid. Waarvoor stuurt God Samuel hierheen? Is hij hier om een of ander oordeel over ons uit te spreken?’ Van Samuel was bekend dat hij een vaste rondreis maakte langs bepaalde plaatsen: Gilgal, Mizpa, Rama, Bethel en nog enkele andere. Maar Bethlehem hoorde daar niet bij. Bethlehem was de plaats waar Ruth en Boaz hadden gewoond. Hij ging zelfs naar het huis van hun kleinzoon Isaï. Ruth en Boaz hadden een zoon gekregen die Obed heette, en Obed had een zoon die Isaï heette. Isaï was de vader van David. Het was in Bethlehem dat het verhaal van Ruth zich afspeelde. Afgezien daarvan is Bethlehem in de oudtestamentische Schrift eigenlijk niet bijzonder belangrijk geweest. Maar het werd belangrijk omdat de eerste koning daarvandaan kwam. Daarom werd het boek Ruth belangrijk, want het vertelde hoe het

geslacht van David een paar generaties eerder was begonnen, of in elk geval hoe het zich had ontwikkeld. De mensen in Bethlehem wisten niet zeker of hij met goede, vreedzame bedoelingen kwam of met iets anders. En hij zei:

Hij zei: Met vrede; ik ben gekomen om voor de HEERE een offer te brengen; heilig u en kom met mij naar het offer. Hij heiligde Isaï en zijn zonen en nodigde hen uit voor het offer.

1 SAMUEL 16:5

Ik weet niet zeker wat het betekent dat hij hen heiligde. Het kan betekenen dat hij hen aanwees om hem te helpen bij het verrichten van de offerdienst. Als je een koe gaat slachten, vraagt dat heel wat spierkracht van een oude man die het helemaal alleen doet. Het kost moeite om een koe in stukken te hakken en die op een altaar te tillen, en zelfs om een altaar te bouwen. Dus misschien moest hij Isaï en zijn zonen heiligen om het zware werk te doen. Soms lezen we: 'De priester bracht een offer', en dan stellen we ons niet voor wat daar werkelijk bij komt kijken. We hebben het over het doden van een stier, of in dit geval een vaars, een koe. Tegenwoordig doen ze dat met een schot met een wapen van kaliber tweeëntwintig in het voorhoofd. Destijds moesten ze het dier de keel doorsnijden en het bloed laten weglopen, en ze moesten het villen. Ze moesten door dik leer heen snijden en dat beest villen, het vervolgens in stukken snijden en de grote stukken van het karkas op een altaar tillen dat uit stenen moest worden opgebouwd. Daar kwam heel wat zwaar tilwerk bij kijken. Als we zeggen: 'Samuel kwam gewoon en bracht een offer', moeten we beseffen dat daar heel wat bij kwam kijken. En hij was een oude man. Dat hij Isaï en zijn zonen heiligde, kan dus eenvoudig betekenen dat hij hen aanwees en hen zo reinigde dat ze ceremonieel rein zouden zijn. Dan konden ze meehelpen bij het verrichten van deze dienst, waarschijnlijk.

6

God ziet het hart aan

En het gebeurde, toen zij kwamen, dat hij Eliab zag en dacht:
Deze is vast en zeker voor de HEERE Zijn gezalfde.

1 SAMUEL 16:6

Eliab was blijkbaar de oudste zoon van Isaï. Ik ga ervan uit dat het offer in het openbaar werd gebracht, maar dat dit besloten overleg met Isaï en zijn zonen daarna plaatsvond, waarschijnlijk bij hen thuis. Samuel zou beslist niet willen dat de bevolking van Bethlehem wist dat hij David tot koning zalfde, of wie dan ook tot koning zalfde, want er zouden daar heel wat mensen zijn die hun mond voorbij zouden praten. Als ze het wisten, zou het worden rondverteld en uiteindelijk zou het Saul ter ore komen. Saul zou Samuel hiervoor achternagaan. Ik neem aan dat Samuel na afloop van het openbare offer, toen de mensen uit elkaar waren gegaan, waarschijnlijk te gast was in het huis van Isaï. In de beslotenheid van dat huis werden de zonen van Isaï één voor één aan hem voorgesteld. Hij moest bekijken of dit degene was die God had uitgekozen, want Samuel wist nog steeds niet wie het was. Eliab, ongetwijfeld de oudste, werd als eerste bij hem gebracht, en na hem kwamen er anderen. Hij was blijkbaar knap en sterk. Later zat hij in het leger van Saul. Samuels eerste indruk was: 'Dit is hem.' Hij zei:

Dit moet wel de man zijn die de Heer heeft gezalfd.

Dat betekent vóór God: deze jongeman is de gezalfde van de HEERE en staat voor God, klaar om tot koning gezalfd te worden. Maar de HEERE zei tegen Samuel:

Maar de HEERE zei tegen Samuel: Kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte, want Ik heb hem verworpen. Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.

1 SAMUEL 16:7

Saul werd niet gekozen omdat hij een knappe, lange man was, maar dat speelde zeker mee. Hij was de langste man in Israëel, en voor een koning werd een indrukwekkende gestalte als iets wenselijks beschouwd. Een koning was niet alleen maar een man die in het Witte Huis, in het Oval Office, zat en papieren en dergelijke ondertekende. Hij was een man die eropuit trok en veldslagen leverde. Gewoonlijk reed hij voorop bij de legers, en als het kon, moest hij lichamelijk een indrukwekkende verschijning zijn. Eliab was indrukwekkend, blijkbaar lang, waarschijnlijk gespierd en dat allemaal. David, die veel jonger was, was dat ook. Waarschijnlijk had de familie die eigenschappen. Deze man had ze. En God zei:

Let niet op hoe groot hij is. Deze keer kies Ik niet de man die met kop en schouders boven iedereen uitsteekt. Dat heb Ik eerder gedaan; dat pakte niet goed uit. Deze man heb Ik afgewezen. Want de Heer kijkt anders dan mensen. Mensen kijken naar de buitenkant, maar de Heer kijkt naar het hart.

Een heel bekende Schrifttekst. En aangezien Hij op zoek was naar een man naar Zijn hart, had Eliab blijkbaar, hoewel hij er goed uitzag, niet zo'n goed hart. Dat lijkt later in het verhaal van David en Goliath inderdaad zo te zijn. Hij lijkt iemand te zijn die David terechtwijst en David veracht. Hij leek niet zo'n geweldige kerel te zijn.

7

De zeven zonen en het geslachtsregister

Toen riep Isaï Abinadab en hij deed hem voorbij Samuel gaan, maar hij zei: De HEERE heeft ook deze niet uitgekozen. Daarna liet Isaï Samma voorbijgaan, maar hij zei: De HEERE heeft ook deze niet uitgekozen. Zo liet Isaï zijn zeven zonen voorbij Samuel gaan, maar Samuel zei tegen Isaï: De HEERE heeft dezen niet uitgekozen.

1 SAMUEL 16:8-10

Daarmee is David, die nog niet was binnengekomen, de achtste zoon van Isaï. In de geslachtsregisters van Kronieken wordt David volgens mij vermeld als de zevende zoon van Isaï. Er is dus blijkbaar een klein verschil wat betreft de vraag of Isaï in totaal zeven of acht zonen had. David was duidelijk de jongste, zoals alle verslagen vermelden, maar hij was ofwel de zevende ofwel de achtste. Eén mogelijke oplossing, al weet niemand of het zo is, is dat David inderdaad de achtste zoon van Isaï was. Maar toen Kronieken werd geschreven, was een van de zonen gestorven en stond David dus op de zevende plaats. Natuurlijk waren alle zonen al gestorven tegen de tijd dat Kronieken werd geschreven. Maar het kan zijn dat die man zo jong gestorven was dat hij nooit iets had bereikt, nooit nakomelingen had gekregen en geen familie had achtergelaten waarover iets te vermelden viel. Dat is één suggestie, maar afgezien daarvan weet ik niet goed wat ik ervan moet denken. Er bestaat altijd de mogelijkheid, want dit gebeurt van tijd tot tijd, dat er een tekstfout is, een overschrijffout, en dat de tekst in verminkte vorm is overgeleverd. Maar daar zullen we ons niet druk over maken, want er zijn andere manieren om dit op te lossen. Het is mogelijk dat Kronieken een van de zonen heeft weggelaten. Zoals ik al zei, kan hij jong gestorven zijn zonder nakomelingen achter te laten. Zo had Isaï op een later moment in zijn leven nog maar zeven zonen, geen acht. En David was de zevende in plaats van de achtste van de nog levende zonen.

Hoe dan ook, alle zeven kwamen voor Samuel. Samuel was verbaasd dat geen van hen degene was die God had uitgekozen. Voor zover Samuel kon nagaan, waren dat ze allemaal.

8

God kiest David, de jongste zoon

Toen zei Samuel tegen Isaï: Zijn dit al de jongens? En hij zei: De jongste is nog achtergebleven; zie, hij weidt de schapen. Samuel zei tegen Isaï: Stuur een bode en laat hem halen, want wij zullen niet rond de tafel gaan zitten, totdat hij hier gekomen is.

1 SAMUEL 16:11

Isaï liet David halen. Hij was rossig, had heldere ogen en zag er goed uit. ‘Rossig’ betekent rood. De HEERE zei tegen Samuel: ‘Sta op, zalf hem, want dit is hem.’

Toen nam Samuel de oliehoorn en zalfde hem te midden van zijn broers. En de Geest van de HEERE werd vaardig over David vanaf die dag en voortaan. Daarna stond Samuel op en ging naar Rama.

1 SAMUEL 16:13

Nu een paar dingen over David. Waarom haalden ze hem er niet bij? Waarom werd hij niet binnengebracht toen alle zonen moesten binnenkomen? Misschien ging Isaï er gewoon zonder bijbedoelingen van uit dat, als een van zijn zonen zou gaan regeren, God beslist niet de jongste zou kiezen. David kon erbij worden geroepen als alle anderen afvielen, maar hij vond het waarschijnlijk heel onwaarschijnlijk dat alle zeven oudere zonen zouden worden overgeslagen en David zou worden gekozen. Hoewel dat in de geschiedenis van Israël vaak juist was wat God deed. Volgens het natuurlijke eerstgeboorterecht krijgt over het algemeen de eerstgeborene, of de oudste, het eerstgeboorterecht. Hij is degene die uiteindelijk over de familie gaat heersen, enzovoort. In die samenleving was het gewoon vanzelfsprekend dat de oudste zoon het voornaamste gezag in de familie had. Dus het idee dat de jongste zoon het gezag zou krijgen, leek niet erg waarschijnlijk. ‘We hebben iemand nodig om op de schapen te passen, dus laten we David daar maar laten en de anderen binnenbrengen.’ David werd pas binnengebracht nadat de anderen waren afgevallen.

Maar in Gods geschiedenis koos Hij vaak de jongere zoon waar je zou verwachten dat de oudere werd gekozen. De twee oudste zonen van Abraham waren Ismaël en Izak. Ismaël, de oudste, werd afgewezen, en Izak, de tweede, werd aanvaard. Van de twee zonen van Izak was Ezau de oudste en Jakob de jongste. Maar Ezau werd afgewezen en Jakob werd gekozen. De oudste zonen van Jakob waren Ruben en Simeon en Levi. Alle drie werden ze afgewezen, en Juda kreeg het eerstgeboorterecht, de vierde zoon. En een van de jongste zonen, Jozef, kreeg een ander deel van het eerstgeboorterecht. God heeft dus een precedent geschapen door voorbij te gaan aan de natuurlijke geschiktheid voor leiderschap die iemand op grond van zijn geboorte zou hebben. De man die het eerst geboren wordt, zou van nature de positie hebben om gekozen te

worden. En God gaat daaraan voorbij en kiest degene die die natuurlijke positie niet heeft. Dat is ongetwijfeld een beginsel dat God de Joden op het hart wilde drukken. Dat wil zeggen, tot Gods volk behoren, die voorrechten hebben, is niet noodzakelijkerwijs iets wat iemand door natuurlijke geboorte ten deel valt. Het is niet zo dat je door als Jood geboren te worden vanzelf een van het uitverkoren volk wordt. De heidenen, die later kwamen en niet op grond van natuurlijke afstamming van Abraham in aanmerking kwamen, zouden in feite gekozen kunnen worden. Of in elk geval verleent de natuurlijke geboortevolgorde geen vanzelfsprekend of automatisch voorrecht.

Dit is dus een van die dingen die laten zien dat mensen in de samenleving bepaalde voorrechten krijgen op grond van hun geboortevolgorde of de stand waarin ze geboren zijn. Maar God gaat daar als het ware gewoon aan voorbij en kiest wie Hij wil op grond van het hart, niet op grond van uiterlijke overwegingen. David kwam van het hele gezin op grond van zijn geboorte het minst in aanmerking, omdat hij helemaal achteraan stond. Hij stond helemaal onderaan de ladder. Toch zei God: 'Dat is hem. Hij heeft het hart dat Ik zoek.'

9

Davids uiterlijk en aantrekkingskracht

Er wordt een beschrijving gegeven van Davids uiterlijk, en er staat dat hij rood of rossig was. Uitleggers lijken te denken dat dit geen beschrijving is van zijn huidskleur, maar van zijn haarkleur: dat hij roodbruin haar had. Dat werd onder de Joden als heel aantrekkelijk beschouwd, omdat het zeldzaam was. De meeste Joden, de meeste mensen uit het Midden-Oosten, hebben zwart haar. Af en toe heeft iemand roodbruin haar, en dat wordt als buitengewoon aantrekkelijk beschouwd. Dat is misschien wat we eruit moeten begrijpen: hij was roodharig. Hoewel het ook mogelijk is dat het over zijn huidskleur gaat, dat hij een jongen was met een fris gezicht en roze wangen. Maar meer uitleggers lijken te denken dat het over zijn haarkleur gaat. Hij had heldere ogen en hij zag er goed uit. Samuel, die van God begreep dat dit de uitverkorene was, zalfde hem en ging weer weg. De Geest kwam op David. Dat is heel belangrijk, want dat was ook met Saul gebeurd. De Geest was op Saul gekomen toen hij tot koning werd gezalfd,

of zelfs daarvoor, toen hij werd uitgekozen om koning te worden. We zullen in vers 14 zien dat de Geest van de Heere van Saul week en dat er in plaats daarvan een boze geest van de Heere kwam die hem kwelde. Saul was de man geweest die de Heilige Geest had ontvangen en die eerder door die ervaring een ander mens was geworden. Maar hoewel God hem een ander mens had gemaakt, had hij door zijn eigen keuzes zichzelf weer tot een ander mens gemaakt. Een ander mens dan degene die de Geest van hem had gemaakt. Hij had zichzelf tot een slecht mens gemaakt. Daarom werd er een boze geest naar hem gestuurd die bij hem paste. Intussen rustte de Heilige Geest, de zalving voor het leiderschap die op Saul had gerust, nu op een andere man, David.

10

Wat begreep David van zijn zalving?

Het is niet duidelijk of Isaï, David of de andere zonen wisten waarvoor deze zalving diende. Je zou denken van wel, dat het vanzelfsprekend was. Maar voor ons is het vanzelfsprekender dan het voor hen zou zijn geweest. Er bestond niet echt een vast gebruik om mensen tot koning te zalven. Saul was de enige die dat ooit had meegemaakt, en dat was in besloten kring gebeurd. Het gieten van olie over Sauls hoofd was in besloten kring gebeurd, tussen Samuel en Saul. Bij de openbare kroning van Saul vond geen zalving plaats. Het was dus misschien niet eens algemeen bekend dat er olie over Sauls hoofd was gegoten. Als dat niet bekend was, zou niemand ook maar enig eerder voorbeeld hebben gehad om te denken dat het gieten van olie over het hoofd van een man hem tot koning maakt. Gewoonlijk betekende dat dat iemand priester zou worden.

Omdat Samuel Isaï en zijn zonen al had geheiligd om op de een of andere manier aan het offer deel te nemen, kan het zijn dat de zalving van David voor hun gevoel betekende dat hij misschien een of andere priesterlijke functie zou krijgen, misschien zelfs een profetische. Misschien dachten ze dat Samuel hem opnam in een van de profetengroepen. De handeling vond plaats zonder uitleg. Het lijkt waarschijnlijk dat noch Isaï, noch de anderen in het gezin, en waarschijnlijk ook David niet, zelfs maar wisten dat dit de koning zou worden. We lezen niet dat Samuel zei: 'Ik zal je tot koning om Saul te vervangen.' Als dat bekend was geweest, lijkt het nauwelijks logisch

dat David gewoon weer de schapen zou gaan hoeden en zijn eigen gang zou gaan. Of dat de familie hem met het soort minachting zou behandelen dat ze later toonden. Als ze wisten dat hij koning zou worden, zouden ze hem met wat meer eerbied behandelen.

Het lijkt erop dat de zalving plaatsvond. God wist wat die betekende. Samuel wist wat die betekende. Wij weten wat die betekent. Maar ik weet niet zeker of iemand anders die erbij betrokken was op dat moment wist wat die betekende. Want David gedraagt zich hierna niet onmiddellijk met een koninklijke houding, of zelfs maar met enige koninklijke ambitie. Hij lijkt niet te zeggen: 'Ik ben nu de koning, dus ik denk dat het tijd is om me als een koning te gedragen.' In plaats daarvan bleef hij zich als een herder gedragen. Hij bleef op schapen passen in plaats van op mensen. Waarschijnlijk werd de betekenis van die gebeurtenis hun dus niet uitgelegd. Ze zagen alleen een zalving, en het was duidelijk dat die niet meteen tot enige verandering in Davids bezigheden leidde. Net zoals de zalving van Saul niet meteen tot een verandering in zijn bezigheden had geleid. Hij ging terug om achter het vee van zijn vader Kis aan te lopen. Kennelijk was hij nog op het land van zijn vader aan het ploegen toen het nieuws over de belegering van Jabes hem bereikte. Hij werd woedend en voerde de legers aan in de oorlog. Hij was tot koning gezalfd, maar dat was in besloten kring gebeurd. Niemand leek het te weten. Hoewel Samuel in hoofdstuk 12 was opgestaan en had aangekondigd dat Saul de koning was, had hij nog steeds niets koninklijks gedaan. Hij deed nog steeds zijn oude werk, totdat de tijd daarvoor zou komen.

Ik denk dat wij misschien in ons hoofd beelden van het koningschap hebben die gebaseerd zijn op middeleeuwse koningen en Europese monarchieën en dergelijke. We hebben het hier over sjeiks en stamhoofden uit het Midden-Oosten. Koningen die waarschijnlijk niet in paleizen woonden, maar in tenten of iets dergelijks. Waarschijnlijk heel, heel eenvoudige koninklijke hoven en zo. Helemaal geen uitvoerige bestuursapparaten. Zelfs wanneer een man koning werd gemaakt, ging hij gewoon weer op de dieren passen als er niet iets voor de hand lag wat hij moest doen. In elk geval in dit geval. Maar ik denk dat David op dit moment waarschijnlijk niet wist dat dit met het koningschap te maken had, dat hij koning zou worden.

11

De Geest maakt David tot de ware koning

Toch zien we dat het komen van de Geest van God op David hem tot de ware koning maakte. Dat was ook met Saul gebeurd. Toen Samuel hem zalfde en de Geest op hem kwam, maakte dat hem tot de ware koning. Het duurde een tijdje voordat de mensen Saul als koning erkenden. Aanvankelijk waren in elk geval sommige mensen niet enthousiast over Saul als koning. Pas toen hij enkele heldendaden had verricht, bracht dat hen ertoe te zeggen: 'Goed, we zullen hem nu als onze koning aanvaarden.' Maar alleen al het feit dat God hem koning had gemaakt, maakte niet iedereen daar blij mee.

In dit geval maakte God David tot koning. David was nu officieel de koning. In een volk waar God de Koning is, is degene van wie God zegt dat hij de koning is, de koning. Saul was de koning niet meer. De Geest van God verliet Saul. Saul bekleedde een positie van politiek gezag, maar hij had geen zalving. Hij had geen goedkeuring van God. Hij behield zijn positie. Zijn koningschap bleef voortbestaan doordat het eenmaal gevestigd was. De meeste mensen wisten niet dat hij verworpen was, of als ze wisten dat hij verworpen was, wisten ze niet dat hij vervangen was. Ze wisten niets van David. Dit gebeurde allemaal in besloten kring. David is natuurlijk een type van Christus. Dat is een van de duidelijkste dingen die we weten wanneer we verhalen uit het Oude Testament op het Nieuwe toepassen: als er iemand een type van Christus is, dan is het David. De zalving van Jezus tot Koning vond plaats bij Zijn doop, toen de Geest in de gedaante van een duif op Hem kwam en de stem zei:

12

Jezus is Koning vóór Zijn zichtbare regering

En zie, een stem uit de hemelen zei: Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!

MATTHEÛS 3:17

God maakte Hem daarmee in feite bekend als de Messias, de Koning, en zalfde Hem op dat moment. Maar dat gebeurde niet noodzakelijkerwijs in het openbaar. De indruk die ik krijg als ik over de doop van Jezus lees, is dat dit grotendeels alleen tussen hen beiden plaatsvond, de Doper en Jezus. Want er staat:

En het geschiedde, toen al het volk gedoopt was, en Jezus ook gedoopt was en aan het bidden was, dat de hemel geopend werd,

LUKAS 3:21

Het klinkt alsof de mensen gekomen en weer vertrokken waren, en Jezus toen verscheen. Misschien vond de doop van Jezus min of meer in besloten kring plaats. Johannes getuigde ervan, maar anderen hebben het misschien niet gezien. Het is moeilijk te zeggen of iemand anders het gezien heeft. Maar het was een officiële bekendmaking van Jezus als Koning, alleen niet aan het publiek. We leven nog steeds in een tijd waarin het bij het publiek niet algemeen bekend is dat Christus Koning is. Wij weten het, maar Hij heeft nog niet zichtbaar en overal de heerschappij in handen genomen. Er was die periode tussen de zalving van David en het moment waarop hij daadwerkelijk op de troon kwam. In die tijd beschouwde het publiek nog iemand anders als degene die de leiding had: Saul. Saul was de koning die door het volk werd toegejuicht en aanvaard. David was de geheime koning. Zo erkent ook in deze tijd het Koninkrijk van God Jezus als de Koning, en wij die Hem volgen, zijn Zijn Koninkrijk. Er waren mensen die David al lang vóór Sauls dood als koning gingen erkennen. Ze begonnen met hem mee te trekken en vluchtten zelfs met hem mee voor Sauls vervolging: aanvankelijk vierhonderd, uiteindelijk zeshonderd. Dat waren de mensen die Davids koninkrijk vormden voordat hij letterlijk op de troon van Israël zat, voordat hij in het openbaar erkend werd. Zo erkennen wij Jezus vandaag als de Koning, maar de wereld doet dat niet. De wereld volgt nog steeds Zijn tegenstander, de duivel. Saul is als de duivel. Hij wordt zelfs door een boze geest aangedreven, wat het type compleet maakt. David is vervuld met de Geest, zoals Jezus. Saul is vervuld met een demon, zoals de duivel. Zo hebben we in deze twee koningen, de ene rechtmatig en

de andere niet langer rechtmatig, een beeld van de twee koninkrijken die in de wereld van vandaag bestaan en van het tijdperk waarin we leven. Er zal een tijd komen dat Jezus overal als Koning wordt toegejuicht, en

opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen elke knie van hen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en elke tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader.

FILIPPENZEN 2:10-11

Maar die tijd is nog niet gekomen. We leven dus in een tijd die overeenkomt met die van David na zijn zalving, maar vóór zijn openbare troonsbestijging. David is dan dus koning, of hij dat op dit moment nu weet of niet. Misschien weet hij het, misschien niet. Maar een tijdlang gedraagt hij zich er niet naar. Hij gedraagt zich nog gewoon als een herdersjongen.

13

Saul verliest de Geest van God

De Geest van de HEERE was van Saul geweken, en een boze geest bij de HEERE vandaan joeg hem angst aan.

1 SAMUEL 16:14

Vers 14.

Ik heb er toch wel bezwaar tegen dat de New King James dit zo omzichtig formuleert.

De reden dat dit zo omzichtig geformuleerd is, is dat er eigenlijk staat dat een boze geest van God hem kwelde. Maar de vertalers beseften dat de meeste lezers er echt moeite mee hebben te begrijpen waarom een boze geest van God zou komen. Daarom hebben ze in de Engelse vertaling 'evil', boos, gewoon veranderd in 'a distressing spirit', een geest die kwelt. Ik denk dat dit ons een beeld geeft van hoe de geestelijke wereld werkelijk werkt. Het vertelt ons meer over demonen dan we anders over hun

activiteit zouden kunnen begrijpen. Want wanneer we in het Nieuwe Testament over door demonen bezeten mensen lezen, wordt de uitdrukking ‘boze geest’ gebruikt. Dat is dezelfde uitdrukking die in de Septuaginta wordt gebruikt, in de Griekse tekst van deze passage: ‘boze geest’. De aanduiding ‘boze geesten’ wordt in het Nieuwe Testament ook als synoniem voor demonen gebruikt. En toch vinden we in het Nieuwe Testament veel mensen die door demonen bezeten zijn, maar er wordt ons nooit verteld hoe ze zo geworden zijn of waarom ze zo zijn. We zien dat ze door Jezus en de apostelen bevrijd worden, maar we vinden geen enkel geval waarin we zien hoe ze zo worden. Ze zijn gewoon al zo wanneer we hen voor het eerst in het verhaal tegenkomen. We blijven dus met vragen zitten. Hoe raakt iemand die oorspronkelijk niet onder de macht van demonen staat, onder de macht van demonen? Hoe komt iemand aan een boze geest? We krijgen geen rechtstreekse antwoorden. Maar Saul is bij uitstek de man in het Oude Testament die onder de macht van een demon staat, en bij hem vinden we wel het begin van zijn problemen. We zien wel hoe hij onder de macht van een demon komt. In zijn geval begon het met opstandigheid tegen God. Samuel zei tegen hem:

Want opstandigheid is een zonde van waarzeggerij, en tegenstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat u het woord van de HEERE verworpen hebt, heeft Hij u verworpen, zodat u geen koning meer zult zijn.

1 SAMUEL 15:23

14

Boze geesten staan onder Gods gezag

Het was alsof hij deelnam aan de geest van satan, de geest van opstandigheid tegen God. Daarmee stelde hij zich open voor Gods tegenstander om de macht over hem over te nemen, hoewel dat niet onmiddellijk gebeurde. Maar later, toen God werkelijk klaar was met Saul en David zalfde, verliet de Geest van God Saul inderdaad. En toen lijkt de boze geest van God op hem gekomen te zijn. Het is duidelijk dat dit een oordeel van God was. Dat God een boze geest zou kunnen sturen, lijkt misschien vreemd, omdat

wij boze geesten zien als medewerkers van satan, niet van God. Dat wil zeggen: in de strijd tussen het Koninkrijk van God en het koninkrijk van satan staan de boze geesten aan de verkeerde kant. Ze staan aan de kant van de duivel, niet aan Gods kant. Dus waarom zien we dan dat God demonen stuurt, boze geesten stuurt? Het antwoord lijkt te zijn dat ze, aan welke kant ze ook staan, nog steeds onderworpen zijn aan de soevereiniteit van God. Demonen zijn kwaadaardige wezens. Maar hoe kwaadaardig ze ook mogen zijn, ze kunnen Gods volk niets aandoen zonder Gods verlov, zonder Gods toestemming. Het bekendste voorbeeld hiervan is natuurlijk satan, die in het boek Job naar God toe komt en Job kwaad wil doen. Maar hij wordt tegengehouden door die omheining die God rondom Job heeft gezet en al die dingen. Dus de duivel kan, met al zijn kwaadaardigheid, niets uitrichten. Hij zou Job dolgraag vernietigen, maar die mogelijkheid heeft hij niet. Hij moet Gods toestemming krijgen. God is Job niet kwaadgezind en heeft de duivel daarom niet toegestaan zijn kwaadaardige plannen tegen Job uit te voeren. Maar er komt een moment waarop God er een doel mee heeft om Job een beproeving te laten ondergaan. Dus geeft Hij satan in beperkte mate verlov. Hij stelt er grenzen aan, maar Hij geeft hem enige ruimte om kwaad aan te richten. Daarmee zou Job beproefd worden op een manier waarop God hem beproefd wil hebben. Hij maakt gewoon gebruik van de duivel. De duivel doet iets uit vijandschap tegen God, maar God gebruikt de duivel in zekere zin om iets gedaan te krijgen wat Hij wil. Namelijk dat Job beproefd wordt op een manier die wenselijk is. Net zoals de Heilige Geest Jezus de woestijn in leidde om door de duivel beproefd te worden. De duivel wilde Gods doeleinden niet verwezenlijken. Hij is een vijand van God. Hij probeerde Jezus ertoe te brengen God de rug toe te keren. Maar Jezus werd door God naar die confrontatie geleid, omdat God wilde dat die plaatsvond. Dus de duivel kan werkelijk niemand iets aandoen — in elk geval kunnen we zeggen: niemand van Gods volk — zonder dat God daar uitdrukkelijk verlov voor geeft.

Wanneer we lezen dat er een boze geest van God naar iemand toe komt, moeten we aannemen dat die boze geest eerst naar God moest gaan om toestemming te krijgen, voordat hij kon doen wat hij wilde doen. Het zou heel goed kunnen dat we het juist zien als we zeggen dat de boze geesten God voortdurend om toestemming vragen om christenen iets aan te doen. En dat God meestal zegt: ‘Nee. Dat laat Ik je niet doen. Je moet je houden aan de omheining die Ik om hen heen heb gezet.’ Maar wanneer het een doel van God dient om iemand daadwerkelijk te treffen, om hem te beproeven of te

straffen of wat dan ook, dan kan God de demon toestemming geven om erdoorheen te gaan. Die demon komt dan van God, uit Gods tegenwoordigheid, omdat hij daarheen moest om toestemming te krijgen voordat hij zijn vuile werk kwam doen.

15

Micha ziet de leugengeest bij Gods troon

Dat zien we heel duidelijk aan het einde van 1 Koningen, in hoofdstuk 22. Daar heeft een profeet, Micha, een visioen in de hemel gezien en vertelt hij wat daar gebeurde. Hij sprak tegen koning Achab, de slechte koning over wie God een oordeel had uitgesproken: hij zou bij Ramoth in Gilead in de strijd sterven. Maar zijn valse profeten, die niets van God hoorden en alleen maar zeiden wat de koning wilde horen, bleven zeggen:

Ja, trek ten strijde bij Ramoth in Gilead. U zult winnen. Daar zult u de overwinning behalen.

1 KONINGEN 22

Maar er was één profeet van Jahweh die iets anders zei. Hij zei:

U zult daar sterven.

1 KONINGEN 22

En de koning klaagt:

Die man zegt nooit wat ik wil horen.

1 KONINGEN 22

Micha zegt:

Luister, ik zal u vertellen wat ik gezien heb.

1 KONINGEN 22

Hij zei:

Ik zag God in de hemel zitten, omringd door dienaren. Hij zei tegen degenen die om Hem heen stonden: ‘Wie zal voor Mij gaan en ervoor zorgen dat Achab bij Ramoth in Gilead sneuvelt?’

1 KONINGEN 22

En de profeet zei:

De ene geest stelde het ene voor, de andere iets anders.

1 KONINGEN 22

God hoorde verschillende voorstellen en keurde er blijkbaar niet één in het bijzonder goed. Uiteindelijk kwam er een geest naar voren die zei: ‘Ik zal hem overhalen.’ De HEERE vroeg: ‘Hoe?’ Daarop antwoordde de geest:

Hij zei: Ik zal eropuit gaan en een leugengeest zijn in de mond van al zijn profeten. En Hij zei: U mag misleiden, en u zult er ook toe in staat zijn. Vertrek en doe het zo.

1 KONINGEN 22:22

En de profeet Micha zei:

Weet daarom dat de Heere een leugengeest in de mond van uw profeten heeft gezonden.

1 KONINGEN 22

Dit is waarschijnlijk het duidelijkste beeld dat we zouden kunnen wensen van wat er op deze manier in de hemel gebeurt. Ongetwijfeld gaat hetzelfde tafereel schuil achter dit geval waarin een boze geest van God Saul komt kwellen. God is in de hemel en zegt: ‘Wie zal Saul voor Mij treffen? Hij is onder Mijn oordeel gekomen.’ En er komt een boze geest die zegt: ‘Ik zal hem gaan treffen.’ En God zegt: ‘Ga je gang.’ God geeft hem toestemming omdat Saul onder Gods oordeel staat.

Het is mogelijk dat mensen, in elk geval in sommige gevallen van bezetenheid door demonen, bezeten raken doordat ze dingen doen zoals Saul die deed. Ze zijn opstandig tegen God. Ze laten zich in met het occulte. Ze flirten met de duivel en met demonen. En God zegt: 'Goed, Ik denk dat je een lesje moet leren.' En een boze geest van de Heere krijgt toestemming om naar hen toe te komen.

16

Niet vergeven en overgave aan de pijnigers

We hebben natuurlijk ook die interessante gelijkenis die Jezus vertelde over de slaaf die niet wilde vergeven. Daarin schold de koning hem een grote schuld kwijt. En de slaaf aan wie die schuld was kwijtgescholden, weigerde een medeslaaf een grote schuld kwijt te schelden. De koning was boos toen hij daarvan hoorde en zei:

Had ook u geen medelijden moeten hebben met uw mededienaar, zoals ik ook medelijden met u had?

MATTHEÛS 18:33

En Jezus zei:

En zijn heer, boos als hij was, gaf hem aan de pijnigers over, totdat hij alles wat hij hem schuldig was, betaald zou hebben.

MATTHEÛS 18:34

Dat is een hard einde van het verhaal, maar dat is eigenlijk niet het einde. Er is nog één vers in Mattheüs 18, vers 35. Jezus zei:

Zo zal ook Mijn hemelse Vader met u doen, als niet ieder van u van harte de misdaden van zijn broeder vergeeft.

MATTHEÛS 18:35

Dat wil zeggen: ieder van jullie moet vergeven, omdat God jullie vergeven heeft. Eigenlijk spreekt Jezus hier niet tot de menigte. Hij spreekt tot Zijn apostelen. Dit was op een moment dat Hij met Zijn apostelen alleen was, toen Petrus zei:

Toen kwam Petrus naar Hem toe en zei: Heere, hoeveel keer zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zevenmaal toe?

MATTHEÛS 18:21

En Hij antwoordt Petrus met deze gelijkenis. Hij zegt dat deze slaaf door zijn heer vergeven werd, zoals jullie als christenen door God vergeven zijn. Maar die persoon vergaf iemand anders niet, zoals jij, een christen die vergeven is, misschien nalaat je broeder te vergeven.

Dit is een dreigement gericht aan christenen, aan Petrus en aan de apostelen.

Wat was dat? Hij leverde hem over aan folteraars. Hoe levert God christenen, of wie dan ook, over aan folteraars? Veel mensen denken dat dit een verwijzing naar de hel is. Dat zou kunnen, maar ik weet niet zeker of we hieruit moeten begrijpen dat elke christen die niet vergeeft, gevaar loopt naar de hel te gaan. Ik weet niet of hier werkelijk het verliezen van je behoud bedoeld wordt. Het zou kunnen, maar ik ben daar niet van overtuigd. Ik denk dat er betere verklaringen zijn. Sommigen denken dat het op het vagevuur slaat, omdat ze daar zullen blijven totdat ze betaald hebben wat ze schuldig zijn. Rooms-katholieken gebruiken dit vers inderdaad als bewijstekst voor het vagevuur. Maar nogmaals, er is geen enkele noodzaak om te zeggen dat dit de slaaf na zijn dood overkomt. Hij wordt gefolterd totdat hij doet wat hij behoort te doen, totdat hij betaalt wat hij schuldig is, namelijk totdat hij vergeeft.

Zelf heb ik niet zo veel ervaring met mensen die door demonen bezeten zijn. Ik heb een paar ervaringen gehad, maar heel weinig vergeleken met sommigen. Maar ik weet wel dat ik mensen gesproken heb die zich veel meer dan ik met zulke dingen bezighouden, met het uitdrijven van demonen uit mensen. Zij zijn er bijna altijd van overtuigd dat niet willen vergeven een van de dingen is die de duivel of de demonen een aanknopingspunt geven in iemands leven. Bij de geestelijke hulp aan mensen die door demonen bezeten zijn, is het een gebruikelijke werkwijze geworden om hun te vragen:

‘Is er iemand die je niet vergeven hebt?’ En om van hen te verlangen dat ze vergeven voordat ze bevrijd kunnen worden. Je kunt niet al te veel leerstellingen baseren op wat mensen doen en wat niet in de Schrift staat. Maar zij zouden dat gedeeltelijk baseren op die Schrifttekst die we zojuist gelezen hebben.

17

Sauls boosheid geeft de duivel ruimte

We zullen nog een vergelijkbaar geval zien wanneer we bij hoofdstuk 18 komen. Als je alvast vooruitkijkt naar hoofdstuk 18, vers 7, nadat David zijn overwinningen had behaald, staat er:

Terwijl de vrouwen huppelden, zongen zij in beurtzang: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden!

1 SAMUEL 18:7

Ze wilden zowel Saul als David prijzen. Ze beseften niet dat dit David grote problemen zou bezorgen.

Toen ontstak Saul in woede; die woorden waren namelijk kwalijk in zijn ogen. Hij zei: Ze hebben er aan David tienduizend gegeven, maar mij hebben ze er maar duizend gegeven; het koninkrijk zal zeker nog eens voor hém zijn! Vanaf die dag hield Saul David in het oog.

1 SAMUEL 18:8-9

Vers 10:

De volgende dag gebeurde het dat de boze geest van God weer vaardig werd over Saul, en hij raakte binnenshuis in geestvervoering. David tokkelde op de harp zoals elke dag. Nu had Saul een speer in zijn hand,

1 SAMUEL 18:10

Dus op de ene dag werd hij boos op David, werd hij achterdochtig tegenover David en koesterde hij een wrok tegen David. En de volgende dag kwam er weer een boze geest over hem. Wanneer ik denk aan dat samengaan van die twee gedachten — dat hij David vanaf die dag met achterdocht bekeek, en dat er de volgende dag een boze geest tegen hem kwam — moet ik denken aan Efeze hoofdstuk 4, vers 26 en 27, waar staat:

Word boos, maar zondig niet; laat de zon niet ondergaan over uw boosheid, en geef de duivel geen plaats.

EFEZE 4:26-27

Mijn gedachte is dat dit twee samenhangende gedachten zijn:

Laat de zon niet ondergaan terwijl je nog boos bent en geef de duivel geen ruimte.

Alsof boos naar bed gaan, zonder daar van tevoren iets aan te doen, datgene is wat je leven openstelt en daarin plaats geeft aan de duivel. Misschien zie ik het verkeerd, maar het lijkt een uitspraak die heel duidelijk op Saul van toepassing is. Hij werd boos op David. Hij deed er niets aan. Hij was met zijn toorn naar bed gegaan. Hij had de zon over zijn toorn laten ondergaan. De volgende dag kwam er een boze geest bij hem. Hij gaf de duivel plaats.

Er zijn onverklaarde mysteries rond dit hele verschijnsel van demonen, bezetenheid door demonen enzovoort. Maar we hebben in het Oude Testament geen duidelijker gevallen of aanwijzingen van iemand die door een demon bezeten is dan het geval van Saul. Bedenk dat toen Jezus kwam, het bij Zijn komst nog steeds de tijd van het Oude Testament was, en Hij trof veel mensen aan die door demonen bezeten waren. Dus als

we vragen hoe deze mensen door demonen bezeten waren geraakt, zouden we kunnen zeggen: ‘Misschien is het vergelijkbaar met dit eerste voorbeeld hier bij Saul.’ Ik weet het niet. Mensen komen in opstand tegen God. Mensen spelen met het demonische, met het occulte. Misschien weigeren ze iemand te vergeven en besluit God hen daarvoor te tuchtigen.

18

Gods strenge tuchtiging en eeuwige heerlijkheid

Wij zouden kunnen denken dat ervoor zorgen dat iemand onder de macht van een demon komt, wel een wat strenge tuchtiging is. Ik zou mijn kind een pak slaag geven als het iets deed waarvoor het een pak slaag verdiende, maar ik zou geen hondsdolle hond op hem afsturen om hem aan stukken te scheuren. Ik zou geen demon in hem laten komen. Maar we moeten beseffen dat onze aardse opvoeding slechts een schaduw is van iets wat veel eeuwiger, geestelijker en verhevener is. God leidt ons op en vormt ons voor de eeuwigheid. Soms is Zijn tuchtiging veel strenger dan wij normaal zouden vinden. De dingen die Paulus meemaakte, de afranselingen die hij kreeg en de schipbreuk en al dat soort dingen, zijn manieren waarop God hem opbouwde en versterkte en zijn karakter vormde. De vervolging die de christenen ondergingen tot wie de schrijver van Hebreeën zich in hoofdstuk 12 richtte, noemde hij de tuchtiging van de Heere. Hij zegt:

U hebt in uw strijd tegen de zonde nog niet tot bloedens toe geleden.

HEBREEËN 12:4

en dan:

U bent de aansporing vergeten die tot Zijn zonen spreekt: ‘Mijn zoon, veracht de tuchtiging van de Heere niet en verlies de moed niet wanneer Hij u terechtwijst. Want wie de Heere liefheeft, tuchtigt Hij, en Hij geselt.’

HEBREEËN 12:5-6

Het woord ‘geselen’ betekent ‘afranselen’.

Want de Heere bestraft wie Hij liefheeft, en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt.

HEBREEËN 12:6

Dat klinkt behoorlijk streng. God is geen wrede God. God is een liefdevolle en meelevende God. Dus als Hij heel strenge middelen gebruikt om te tuchtigen, moet er iets heel belangrijks op het spel staan. Er moet heel weinig speelruimte zijn bij sommige dingen die onder controle moeten worden gebracht en waarvoor wij gevormd moeten worden. Als we zeggen: ‘Hoe kan God het rechtvaardigen dat iemand zijn hele leven door pijn wordt gekweld, zodat die daar in het volgende leven enig geestelijk voordeel van heeft?’, dan blijkt uit die vraag al dat je de grootsheid van het volgende leven en de geringheid van dit leven niet helemaal begrijpt. Zoals Paulus het zag nadat hij al die dingen had meegemaakt, zegt hij:

Want onze lichte verdrukking, die van korte duur is, brengt in ons een allesovertreffend eeuwig gewicht van heerlijkheid teweeg.

2 KORINTHE 4:17

Hij heeft het over zichzelf. Hij zegt:

De lichte ellende die we nu even meemaken, levert ons een eeuwige heerlijkheid op die daar oneindig veel zwaarder tegenop weegt.

Hij heeft het over alle martelingen die hij heeft ondergaan. Hij zegt:

De ellende die we meemaken is licht. Ze duurt maar een ogenblik. Ze duurt maar een mensenleven. Dat is als een ogenblik. Die dingen brengen iets voor ons tot stand. Ze vormen ons, ze brengen iets in ons naar boven dat in ons naar boven moet komen. Ze brengen voor ons een eeuwig gewicht aan heerlijkheid tot stand. Als je Paulus' kijk op de eeuwigheid hebt, dan moet je beseffen dat niet veel christenen in de eerste eeuw op al die manieren hebben geleden waarop Paulus leed. Hij heeft meer geleden dan wie van ons ook zal lijden. Sterker nog, als je al ons lijden bij elkaar neemt, alles samen, dan zullen we waarschijnlijk niet kunnen tippen aan de pijn en het lijden en de gevangenschap en de mishandeling die Paulus heeft ondergaan. Hij nam dat allemaal bij elkaar en zei:

Dat is lichte ellende die maar even duurt.

En het is het niet eens waard om vergeleken te worden met de heerlijkheid die in ons geopenbaard zal worden.

19

Zwaar lijden in het licht van de eeuwigheid

Dus als wij denken: 'Hoe kan God iemand aan een boze geest overgeven om hem te tuchtigen? Ik zou mijn kind nooit zo streng tuchtigen', dan is dat vanuit de eeuwigheid gezien misschien niet zo streng. Het is maar voor een ogenblik. Het is alleen voor dit leven. De demon gaat niet met hen mee naar het volgende leven, tenzij ze natuurlijk geen christen zijn. Ik weet niet waar Saul naartoe ging toen hij stierf. Het lijkt erop dat hij waarschijnlijk niet behouden was, hoewel zijn slechtste daden onder invloed van een boze geest werden gedaan. Misschien weerspiegelen die niet de man die hij zonder die boze geest zou zijn geweest. Het is moeilijk te zeggen. Veel van wat God deed, was een tuchtiging van hem door hem zijn aardse positie en voorrechten te ontnemen. Ik weet niet wat God in zijn ziel zag of op de oordeelsdag zal zien. Ik zou er niet al te zeker van zijn dat het goed voor hem zal aflopen. Maar ik kan het niet zeggen. Het

belangrijkste is dat God, als Hij dat goed vindt, kan toelaten dat iemand dingen overkomen die vanuit ons gezichtspunt afschuwelijk zijn. Want Hij weet welk alles overtreffend gewicht aan heerlijkheid daardoor tot stand wordt gebracht.

We kijken naar wat Job overkwam. Zijn kinderen werden gedood. Hij zat onder de zweren. Hij verloor al zijn bezittingen, allemaal in korte tijd, en hij was een goede man. Je denkt: is dat God Die hem op de proef stelt? Gaat dat niet een beetje te ver? Is dat niet een beetje te streng? Blijkbaar vond God van niet. En Hij bekijkt de dingen vanuit de werkelijkheid. Dingen kunnen heel, heel erg worden en toch, naar Gods oordeel, de moeite waard zijn. De moeite waard vanwege wat eruit voortkomt. En omdat wij in ons denken zo aan de tijd gebonden zijn, vinden we dit een lang en zwaar lijden. Maar Paulus zei:

Wij houden onze ogen immers niet gericht op de dingen die men ziet, maar op de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig.

2 KORINTHE 4:18

Wanneer je aandacht op het eeuwige gericht is, dan is zelfs een leven lang lijden maar een stipje. Want over duizend jaar, en over een miljoen jaar, en over honderd miljoen jaar, en over honderd miljard en een biljoen jaar, zul je op je leven kunnen terugkijken en denken: 'Dat was als een ogenblik. Dat was als een oogwenk. Dat hele leven van mij, die negentig jaar die ik heb geleefd, het stelde niets voor. Als ik het me goed herinner, heb ik er volgens mij in geleden. Ik kan het me nauwelijks herinneren, weet je. Het is alsof ik een insectenbeet had of zoiets, die, weet je, even prikte, maar ik kan het me nauwelijks herinneren omdat het zo...' Zo'n korte tijd. Het is net als je babytijd. Hoeveel herinner je je daarvan? Niet veel. Het was zo'n klein deel van je leven. Zo is het ook hiermee: hoe ernstig de dingen ook zijn, zelfs een leven lang, vanuit Paulus' gezichtspunt is dat licht, vergeleken met de eeuwigheid. Dat is klein. Dat duurt maar een ogenblik. Zolang we niet kunnen kijken naar de dingen die niet gezien worden, die eeuwig zijn, kunnen we onze beproevingen waarschijnlijk niet echt op een heilzame manier verwerken. Met andere woorden: daarvoor moet ons perspectief hetzelfde zijn als dat van Paulus. Dus de dienaren van Saul zeiden tegen hem:

20

Davids muziek brengt Saul verlichting

Toen zeiden Sauls dienaren tegen hem: Zie toch, een boze geest van God jaagt u angst aan.

1 SAMUEL 16:15

Dat staat in hoofdstuk 16, vers 15.

Laat onze heer toch tegen uw dienaren, die bij u in dienst zijn, zeggen dat zij een man moeten zoeken die op de harp kan spelen. En mocht het gebeuren dat de boze geest van God op u komt, dan zal hij erop tokkelen, zodat het beter met u gaat. Toen zei Saul tegen zijn dienaren: Kijk toch voor mij uit naar een man die goed harp kan spelen, en breng hem bij mij. Toen antwoordde een van de knechten en zei: Zie, ik heb een zoon van Isaï, de Bethlehemiet, gezien die harp spelen kan; hij is een dappere held, een strijdbare man, ter zake kundig, iemand die knap is van gestalte, en de HEERE is met hem. Saul stuurde boden naar Isaï en zei: Stuur uw zoon David, die bij de schapen is, naar mij toe. Toen nam Isaï een ezel met brood, een leren zak met wijn en een geitenbokje en stuurde ze door de hand van zijn zoon David naar Saul. Zo kwam David bij Saul, en hij stond in zijn dienst. En Saul had hem zeer lief, en David werd zijn wapendrager.

1 SAMUEL 16:16-21

Dat wil zeggen, Saul had aanvankelijk David lief. Zeer lief.

Daarna stuurde Saul een bode naar Isaï om te zeggen: Laat David toch in mijn dienst staan, want hij heeft genade in mijn ogen gevonden. En telkens wanneer de boze geest van God over Saul kwam, gebeurde het dat David de harp nam en erop tokkelde. Voor Saul was dat dan een verademing: het ging beter met hem en de boze geest week van hem.

1 SAMUEL 16:22-23

Nu voelden de dienaren van Saul intuïtief aan dat er iets kon zijn om deze toestand te verlichten. Dat zou muziek zijn. Als je iemand kunt vinden die goed muziek kan maken, kan dat je verlichting geven van deze kwellende geest, deze boze geest. En ze hadden blijkbaar gelijk. Dat vertelt ons iets over de aard van demonen: ze kunnen soms door muziek worden bedwongen of verdreven. Misschien niet zomaar door elke soort muziek. David was niet alleen een muzikant, hij was een psalmdichter. Zijn muziek was Schrift. Hij schreef geïnspireerde muziek. En hij zong waarschijnlijk enkele van de psalmen die hij had geschreven. En deze geïnspireerde muziek had een geestelijke uitwerking: ze verdreef de boze geesten.

En dus kunnen daar voor ons wat aanwijzingen in zitten. Als je te maken hebt met bezetenheid door demonen, kan gewoon de Heere aanbidden en zingen soms een van de dingen zijn die misschien effect hebben. Het is niet per se een methode waarvan je kunt verwachten dat die altijd werkt, want er zijn verschillende situaties. Maar het is iets interessants om aan je gereedschapskist toe te voegen wanneer je nadenkt over hoe je met mensen onder demonische invloed moet omgaan. Zelfs deze mensen, die zo weinig van zulke dingen wisten, hadden gelijk toen ze dachten: nou, muziek kan helpen. Vooral muziek van iemand als David.

21

David valt op door zijn moed en talent

Nu werd David onder Sauls aandacht gebracht door iemand die ik waarschijnlijk een verkenner zou noemen. We hadden eerder gelezen dat Saul, telkens wanneer er ergens in de stammen een dappere man werd opgemerkt, hem voor zijn gevolg wierf. Dat betekent dus dat hij mensen op pad had die naar dat soort geschikte mensen uitkeken. David was waarschijnlijk nog te jong om voor het leger te worden opgeroepen. Daarom hadden ze hem nog niet opgeroepen, maar hij was wel opgevallen. De verkenners hadden deze jongeman opgemerkt. Ze hadden hem muziek horen maken. Ze wisten dat hij gewoon voor de schapen zorgde, maar hij was een dappere held, een krijgsman. Dat verwijst ongetwijfeld naar zijn mogelijkheden, want David had nog in geen enkele oorlog gevochten.

Nu had hij wel een beer en een leeuw gedood. Het is mogelijk dat het nieuws daarover was rondgegaan. Het is mogelijk dat dat een hele prestatie was, bijna zoiets als een heldendaad van Simson. En als dat nieuws was rondgegaan, dan is het mogelijk dat ze dat bedoelen wanneer ze zeggen dat hij een dappere held is, een krijgsman. Maar een krijgsman zou natuurlijk gewoonlijk iemand zijn die daadwerkelijk in oorlogen vecht. En dat had David duidelijk nog niet gedaan. Dus waarschijnlijk zeggen ze: als je een krijgsman zoekt, hebben wij je man gevonden. Deze man heeft mogelijk de juiste kwaliteiten om in het leger te dienen. Maar hij is ook een goede muzikant. Je zoekt een muzikant. En hij kan zich ook goed uitdrukken. Hij spreekt verstandig. De Engelse Bijbelvertaling die de spreker gebruikt, heeft hier ‘verstandig in het spreken’, waar het eerder aangehaalde HSV-citaat ‘ter zake kundig’ heeft. Hij heeft alles. Hij ziet er goed uit. Hij is een muzikant. Hij spreekt goed. Hij is gespierd en dapper. Hij is de ideale man. Haal hem erbij.

22

David als Sauls muzikant en wapendrager

En dus zei Saul: nou, goed, laat hem dan halen. En dus stuurt Isaï David naar hem toe. En David was niet alleen beschikbaar als muzikant, maar ook als wapendrager, omdat hij een dappere held was. Saul zag dat er in deze jongen meer talent zat dan alleen muziek. En Saul had de muzikant blijkbaar niet voortdurend nodig. De geest kwam over hem, de boze geest kwam van tijd tot tijd over hem. Wanneer dat gebeurde, moesten ze David erbij roepen om de harp tevoorschijn te halen en te beginnen. Het is net als de dokter roepen wanneer je weet dat iemand een aanval heeft. Dus David moest erbij worden geroepen om de situatie te verhelpen. En het werkte. Davids aanbidding en Davids muziek verdreven demonen. Maar de rest van de tijd diende hij blijkbaar als wapendrager. Hij was daadwerkelijk aan het leger verbonden.

Maar we hebben reden om te geloven dat David op dit moment nog heel jong was. Ze wisten van hem. De verkenneristen wisten van hem, maar hadden eigenlijk nog nooit aanbevolen om hem op te roepen, waarschijnlijk vanwege zijn jonge leeftijd. Maar nu bevelen ze hem aan vanwege zijn muzikale vaardigheden, en daar was behoefte aan. Maar nu is hij daar. Ze verbinden hem eigenlijk op de een of andere manier aan Sauls lijfwacht.

Maar in het volgende hoofdstuk past David duidelijk weer thuis op de schapen. Hij is niet aan het leger verbonden. Hij is niet aan Saul verbonden. Sterker nog, Saul lijkt hem niet te kennen. Want aan het einde van het verhaal van David en Goliath in hoofdstuk 17 vraagt Saul aan Abner:

Van wie is dit de zoon? Wie is die man?

En daardoor klinkt het alsof Saul zich, nadat David Goliath heeft gedood, begint af te vragen: wie is deze jongen? Alsof hij hem daarvoor niet kende. Toch kent hij David in hoofdstuk 16 heel goed. Hij is zijn wapendrager en zijn muzikant. Dat heeft uitleggers van tijd tot tijd voor een raadsel gesteld. Waarom lijkt het zo? En daar zullen we de volgende keer op in moeten gaan wanneer we eraan toe zijn, maar we zijn een beetje over de tijd gegaan.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Samuel 15:26, 28 en 13:14
- 1 Samuel 15:28
- 1 Samuel 16:1
- 1 Samuel 16:2
- 1 Samuel 13:14
- 1 Samuel 16:2-3
- 1 Samuel 16:4
- 1 Samuel 16:5
- 1 Samuel 16:6
- 1 Samuel 16:7
- 1 Samuel 16:8-10
- 1 Samuel 16:11
- 1 Samuel 16:13
- Mattheüs 3:17
- Lukas 3:21
- Filippenzen 2:10-11
- 1 Samuel 16:14
- 1 Samuel 15:23
- 1 Koningen 22
- 1 Koningen 22:22
- Mattheüs 18:33
- Mattheüs 18:34
- Mattheüs 18:35
- Mattheüs 18:21
- 1 Samuel 18:7
- 1 Samuel 18:8-9
- 1 Samuel 18:10
- Efeze 4:26-27
- Hebreeën 12:4
- Hebreeën 12:5-6

- Hebreëën 12:6
- 2 Korinthe 4:17
- 2 Korinthe 4:18
- 1 Samuel 16:15
- 1 Samuel 16:16-21
- 1 Samuel 16:22-23

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.